

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 Lei.
Pe jumătate de an 5 Lei.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 208.

Cuvântarea P. S. Sale părintelui nostru episcop Ioan la deschiderea adunării generale a Asociațiunii arădane.

*Onorată adunare generală!
Doamnelor și Domnilor!*

Reprezentanța legală a Asociațiunii noastre naționale arădane pentru cultura poporului român, văzând schimbarea spre bine a împrejurărilor politice, a profitat de ocaziune și spre a-și începe activitatea întreruptă de ani de zile fără vina ei, a convocat Adunarea aceasta la ședință pe ziua de astăzi, iar eu conștiu de chemarea mea arhierescă și de îndreptățirea ce-mi asigură statutele acestei Asociațiuni, am ținut să fiu și acum la locul meu, și aceasta nu numai pentru cuvântul, că unde e turma să fie și păstorul, ci și cu scopul de a participa la rezolvirea obiectelor dela ordinea zilei, și am venit special cu dorința de a-mi lua partea cuvenită din bucuria obstească, că aceasta adunare o ținem pentru primată pe pământ românesc și încă cu participarea reprezentanților vitezei noastre armate române și a tuturilor factorilor vieții noastre publice din Arad și județ.

Tocmai de aceea, văzându-Vă adunați aici în casa noastră în număr așa însemnat, Vă întâmpin cu bucurie și veselie sufletească și Vă mulțumesc tuturilor și din toată inima, că a-ți dat urmare glasului nostru de chemare și a-ți venit din apropiere și din depărtare ca să vă înrolați sub steagul acestei Asociațiuni pe care este întipărită promovarea culturii naționale a poporului nostru românesc.

Doamnelor și Domnilor!

Pentru orientarea Domniilor Voastre, cari nu cunoașteți pe deplin trecutul și prezentul acestui așezământ cultural, nu va fi de prisos să ating faptul, că aceasta Asociațiune își datorește ființa sa fruntașilor de pe vremuri, — acum toți de pie memorie — din acest oraș și județ, cari treziți la viață națională deodată cu zorile libertății ivite la începutul anului 1860, n'au pregetat a-și da seamă de starea culturală și socială de tot înapoiată a poporului nostru din acestea părți și din acelea vremuri, și conștienți de datorința ce o aveau față de pătura neamului din care s'au născut, au conceput ideea, au tors firul și au țesut pânza, din care la 1862 au cusut cu mare dragoste flamura, sub care s'au fost grupat atunci toți iubitorii

de cultură și înaintare a neamului nostru românesc începând dela vlădică până la opincă astfel: că la anul 1864, deci în anul al doilea dela înființarea ei, aceasta Asociațiune numără peste 1000 de membri, din toate clasele societății românești, între cari numărul fruntașilor plugari din Arad și provincie apropia cifra de 300.

Trebue să constatăm, că acest avânt îmbucurător și demn de aspirațiunile neamului nostru românesc se datorește mult împrejurării, că administrațiunea județeană era românească și în funcțiuni erau românii în frunte cu prefectul Teodor Serb, pomenit de popor cu pietate până în zilele noastre.

Cum s'au dezvoltat lucrurile în deceniile următoare am expus în cuvântul de deschidere ținut la adunarea noastră din 1910 (reprodus în „Tribuna” din Arad nr. 38 din acel an), iar despre celea petrecute de atunci, urmează raportul direcțiunii noastre, și astfel din parte-mi țin să mai adaug numai atâta, că a devenit fără rost să ne ocupăm cu trecutul mai mult, de cât a lua învățăturile ce se impun pentru viitor.

Noi să nu ne mai ocupăm cu trecutul, ci numai cu prezentul și viitorul, care formând o epocă nouă, ne cere și viață nouă.

Noi avem să dăm laudă lui Dumnezeu, că răbdarea noastră de veacuri ne este răsplătită astfel: că după grelele suferințe și după îndelungatele subjugări și împilări a tot ce a fost român și românesc în provinciile noastre de dincoaci de Carpați, nouă, din darul Proniei divine, — căreia ne-am închinat, — ne-a răsărit soarele dreptății și al bucuriei de a vedea realizat idealul, de dorul căruia strămoșii, moșii și părinții noștri s'au dus în mormânt cu ochii plini de lacrimi.

Nouă, adevărat celor de acum, ne este dată dela prevedință bucuria și mângâierea sufletească de a ne vedea restituiți nu numai în dreptul natural și legal de existență, de dezvoltare și afirmare, ca și neam românesc, ci recunoscut ne este și dreptul de stăpâni pe pământul, pe care ne-a așezat divul Traian, și pe care fiii neamului nostru din generațiune în generațiune conziderându-l de moștenire strămoșească, l-au cultivat între toate împrejurările cu sudori de sânge, l-au apărat cu brațele lor vânjoase și l-au îngrășat cu carnea și oasele lor.

Constatând acum aceasta, să ne dăm seamă și de faptul, că posesiunea acestor drepturi de viață națională și socială românească în oraș și provincie, ne-a res-

tituit-o brațele vânjoase a vitezei noastre armate române de sub conducerea glorioșului ei căpitan Ferdinand I. regele tuturilor românilor, — să ridicăm deci și cu acest prilej ochii minții și cugetul inimei la ceriu, și cu o gură și cu o inimă, cu un glas și cu o suflare să zicem toți: Trăiască Maiestatea Sa gloriosul nostru Domnitor Ferdinand I. Regele tuturilor Românilor cu întreaga sa Augustă Familie domnitoare.

Trăiască viteaza armată română!

*Onorată adunare generală!
Doamnelor și Domnilor!*

De după celea atinse mai sus și de după starea faptică restituiți și noi din acest oraș și județ în toate drepturile noastre naționale și legale de existență, afirmare și dezvoltare ca și neam românesc, urmează să dovedim, dacă faptice suntem și vrednici de aceste drepturi, dacă faptice ne iubim unii pe alții și dacă ne interesăm cum se recere de cultura noastră națională și de mersul afacerilor noastre publice în măsura reclamată de exigențele timpului prin care trecem.

Soartea Asociațiunii noastre e depusă acum în mâinile on. Adunări, care va avea să constate împreună cu mine, că pentru dezvoltarea unei activități mai rodnice, se recere înainte de toate schimbarea statutelor cu estinderea sferei de activitate a acestei Asociațiuni și pe alte terene neprevăzute în statute, dar reclamate de stările schimbate.

Se mai recere apoi solidarizarea prin nivelarea referințelor personale și prin readucerea echilibrului sufletesc în societate, nu altcum prin angajarea la conlucrare în anumite sfere și a femeilor, cari după dărrurile, cu cari le-a înzestrat natura și așa formează partea întregitoare a vieții și activității bărbaților lor.

Mai adaug spre orientarea tuturilor, că ne mai subverzând pedeci externe în calea progresului nostru, putem întona cu veselie cântarea: „Acum a sosit vremea care sfințește pe toți și ne așteaptă dreptul judecător” (Troparul dela sfințirea apei mici). Deci având în mâna noastră și pâinea și cuțitul, rămânem supuși judecății aspre și meritate a posterității, dacă nu ne vom folosi la timp și cu adevărată dragoste de dreptul câștigat.

După cari toate salutându-Vă din nou de norocoasă convenire, declar ședința adunării generale a Asociațiunii noastre naționale arădane convocată pe ziua de astăzi de deschisă.

INFORMAȚIUNI.

Funcționar nou consistorial. În ședința plenară a Ven. nostru Consistor, ținută în 12 Noiembrie l. c., a fost ales funcționar la cassa consistorială părintele Simion Stana paroh în Vădas, unul dintre cei mai harnici preoți din generația tină, cunoscut publicului nostru și din articolii judicioși, publicați în coloanele acestui ziar. — Să fie în ceas bun.

Stabilirea sărbătorilor. Pentru a se stabili odată pentru totdeauna, cari sunt sărbătorile legale, cari urmează să fie respectate de autorități și instituțiile industriale și culturale, ministerul cultelor va supune spre semnarea consiliului de miniștri un tablou care va cuprinde toate sărbătorile legale și bisericești.

Atrocitățile bulgare în Serbia. Guvernul a permis să se publice lista supușilor bulgari (militari și civili) a căror judecare e pretinsă de cabinetul jugoslav, pe motiv că au comis atrocități în timpul cât Serbia a fost ocupată de trupele bulgare.

Intre persoanele marcante a căror judecare se cere, sunt: Generalii Cutinceff și Nerezoff, fosti guvernatori militari ai Serbiei, generalul Nicoloff, comandant de divizie și mitropolitul Nicofitos, care e acuzat că a ordonat măcelărirea preoților sârbi și omorârea mitropolitului Vicențiu.

Revizoratul școlar din Arad.

Nr. 4901/1920.

Jurământul învățătorilor confesionali.

Învățătorii școlilor și conducătoarele a zilelor de copii confesionale și comunale în urmarea ordinului Secretariatului General din Cluj a Ministerului de instrucțiuni publică Nr. 31358/920. sunt invitați la depunerea jurământului oficios și anume:

Învățători dela școalele confesionale gr. ort. și gr. catholică rom. pe Joi în 16 Decembrie la 10 ore a. m.

Învățători dela școalele confesionale romano-catholice, reformate, luterane, izraelite și gr. ort. sârbe precum și cei dela școalele private pe Vineri în 17 Decembrie la 10 ore a. m.

Jurământul se va lua în sala cea mare a primăriei comunale din Arad, numai dela acei învățători cari ne vor prezenta mai înainte cu 8 zile decretul de denumire.

Nedepunerea jurământului va avea drept consecință imediată excluderea dela instrucție și ștergerea dela fondul de pensii regnicolar.

Venerabilele Consistoare și autorități superioare a le școlilor confesionale sunt rugate a aduce aceasta la cunoștința celor interesați și a se pe reprezenta la actul depunerii jurământului prin un delegat al lor.

Iosif Moldovan, revizor.

Concurse.

Pentru ocuparea postului de învățător-cantor la școala din **Criștior** (Criștiorul-de-jos) devenită vacantă prin trecerea învățătorului Constantin Trifu la școala de stat, prin aceasta se deschide concurs cu termenul de alegere în ziua de 8/21 Noemvrie 1920.

Beneficiul legat de acest post este:

1. Bani gata 280 lei; 2. venitul cantoral 20 lei; 3. întregirea salariului se va cere dela stat. Până la renovarea și regularea locuinței învățătoresc, învățătorului i-se va recivra locuința în comună.

Dela cei ce doresc se ocupe acest post să pretinde cvalificațiunea învățătorescă recerută de lege. Cel ales este obligat a propune religiunea și a catehiza, a instrua pruncii de școală în cântările bisericești și naționale, a îndeplini cantoralul în toată Dumineca și sărbătoarea în s. biserică, precum și la funcțiunile veninde în parohie. Până la termenul de sus vor avea a se prezenta în sf. biserică de aici spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. Recursul adresat

Comitetului parohial din Criștior să trimită la adresa P. O. D. Adrian P. Deseanu protopresbiter în Vașcău.

Criștior, la 29 Octomvrie 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Adrian P. Deseanu* protopresbiter.

—□—

2—2

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ort. română din **Arad** se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare, în organul diecezan „Biserica și Școala” pe lângă:

a) Salar în bani dela Epitropia parohială conform Normei de salarizare, azi în vigoare, prevăzut pentru cl. XI. grad. III. cu adausele sale, iar întregirea eventuală conform anilor de serviciu se va cere dela stat.

b) Cvarțir în natură și grădină pentru legume.

c) Un vagon de lemne din care va încălzi sala de învățământ și se va îngriji însuș de curatoratul școlii.

d) Din cassada orașului 200 Lei pentru cantoral și dela parohie usufructul de 1 lanț de pământ.

e) pentru participare la conf. învățătoresc 50 Lei.

f) Venitele dela înmormântări, unde va fi pofit.

Alesul învățător va avea să provadă cântările la strana în toate zilele de sărbători și de rând, când elevii institutului pedagog. teol. sunt la ferii, și va conduce elevii săi la sfa biserică în Dumineci și sărbători.

În caz de trebuință va săvârși agendele scripturistice ale Comitetului parohial, pentru cari lucrări va primi onorar deosebit.

Reflectanții sunt avizați a-și înainta în termenul concursual, recursele lor înstruite cu documentele originale și adresate comitetului parohial, la Prea On. oficiu protopopesc în Arad, și totodată se vor prezenta în sfa biserică pentru a-și arăta desteritatea în cele cantorale.

Comitetul ort. rom. din Arad.

În conțelegere cu: *Trăian Vațian* m. p. protopop, inspector școlar.

—□—

2—2

Se publică concurs pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresc dela școala conf. gr. ort. rom. din **Ravna**, cu termen de **15 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”, pe lângă următorul venit:

1. Salar în bani gata 212.50 lei; 2. locuință cu 2 odăi, bucătărie și toate edificiile laterale; 3. folosirea grădinei de lângă școală; 4. pentru scripturistica 20 lei; 5. pentru conferință 20 lei; 6. pentru încălzit 32 m. lemne, lărgimea un metru, înălțimea un metru 40 cm. aduse în curtea școlii, din acestea 16 m. pentru sala de învățământ, iar 16 pentru învățător. Întregirea salariului se cere dela stat. Dela înmormântări 5 lei.

Învățătorul ales va fi îndatorat să conducă stranele și să propună cântările bisericești prescise elevilor săi și să-i conducă la sf. biserică în dumineci și sărbători.

Recursele cu toate actele necesare adresate comitetului parohial din Ravna, se vor înainta la oficiul ppsc ort. român din Buteni în termenul fixat, iar reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Ravna pentru a-și arăta desteritatea în cele cantorale.

Din ședința comitetului parohial din Ravna ținută în 15 August 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin* protopop.

—□—

2—2

Pentru stațiunea de învățător-cantor la școala primară ortodoxă română din **Soldobagiu**, se publică concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Bis. și Școala” pe lângă beneficiul următor: 1. Dela parohie: 1. $\frac{1}{2}$ sesiune pământ, parte arător, parte fânaț; 2. dela fiecare nr. de casă 1 leu 20 bani; 3. dela fiecare prunc de școală 1 leu; 4. din repartiție de fiecare copil deobligat la școala de repetiție câte 50 bani; 5. pentru două vite mari drept de pășunat; 6. quartir 2 odăi, dependențele, supraedificatele cu grădină de legume. II. Întregirea dela stat.

Alesul va avea să supoarte dările sale. Va avea să provadă învățământul atât cu obligații de toate zilele, cât și cu adulții. Va avea să

provadă strana în Dumineci și sărbători, să conducă elevii la biserică și acolo să-i supravegheze; să instruze școlarii în cântările bisericești, să cânte cu ei în biserică. Încălzitul și curățitul salei de învățământ cade în sarcina parohiei.

Învățătorul va primi pausal pentru scrip-turistica.

Reflectanții își vor înainta petițiile ajustate cu documentele originale la P. O. oficiu protopopesc din Oradea-Mare, având în termenul regulamentar a-se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la sf. biserică pentru a-și dovedi capabilitatea în cântări și tipic.

Soldobagiu, la 4/17 Oct. 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath* m. p. protopopul Orăzii-Mari, inspector școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ortodoxă română din **Cuveșdia** protoprezbiteratul Lipova, devenind vacant în urma pensionării învățătorului Gheorghe Tomi, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următorul salar:

1. Dela comuna bisericească 750 lei, întregirea dela stat. 2. Diurnă la conferință 50 lei. 3. Scripturistica 50 lei. 4. Quartir în natură cu edificiile economice necesare. 5. Grădina, carea după alegerea al 2-lea învățător se va împărți în părți egale fără ca primul să fie desdaunat. De curățirea quartirului intern și extern se va îngriji comuna bisericească. De curator și de încălzitul salei se va îngriji comuna bisericească. Dela înmormântări mici 5 lei, dela mari 10 lei, iar cu liturgia 12 lei.

Alesul este obligat a conduce cantoralul în sf. biserică și a instrua elevii în cântările bisericești, acela reflectant, carele va dovedi prin certificat, că este dexter de a conduce corul vocal existent, va fi preferit.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate Comitetului parohial din Cuveșdia se vor înainta oficiului protopopesc gr. ort. rom. al Lipovei în Lipova, având recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din **Cuveșdia**, spre a se face cunoscut în cele rituale.

Cuveșdia, din ședința Comitetului parohial dela 23 August (5 Septemvrie) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protoprezbiterul tractual, *Fabriciu Manuilă*, inspector de școale.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Belotinț** protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin decedarea preotului Valeriu Males, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 2621/920 se publică de nou concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt:

1. Un intravilan parohial cu techin extravilan. 2. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Eventuala întregire dela Stat.

Alesul e îndatorat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catehiza în școala confesională din loc, fără altă remunerațiune.

Parohia este de clasa a II. dela reflectanți se pretinde deci asemenea cvalificațiune, cari vor avea a-și subșterne recursele lor în termenul concursual P. O. Doma Fabriciu Manuilă protopresbiter gr. ort. rom. în Lipova, ajustate cu documentele recerute, precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aci, iar pe lângă observarea strictă acelor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii a se prezenta tot în termenul concursual în sf. biserică din Belotinț în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea prescristă, iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan de a putea reflecta la aceea parohie.

Belotinț, din ședința Comitetului parohial gr. ort. român ținută la 5/18 August 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, ppop.

—□—

2—3

Cenzurat: *Alexandru T. Stamat* ad.

Reactor responsabil: *Dr. Teodor Botiș*, profesor.